

การประดิษฐ์ตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุลายจากไม้โมกมัน

Fabrication of Talipot Fan from Mokman Wood

Using a Stencil Technique

สุกัญญา จันทกุล*

Sukunya Chantakul

ภูมินทร์ บุตรยะรี**

Phumin Butyaree

กฤษณพงศ์ บรรณการณ***

Kritsanaphong Bannakan

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, ประเทศไทย

Faculty of Home Economics Technology

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Thailand

Email: Sukanya.cha@rmutp.ac.th ; Phumin_B@rmutp.ac.th ; Kritsanaphong_B@rmutp.ac.th

Received: May 24, 2026

Revised: July 24, 2026

Accepted: July 26, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาการประดิษฐ์ตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุลายจากไม้โมกมัน และ (๒) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการและการสำรวจเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน และกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการใช้ตาลปัตรในย่านเสาชิงช้าประกอบด้วยบุคคลทั่วไปและพระภิกษุ จำนวน ๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและแบบสำรวจความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมกับสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

* นางสาวสุกัญญา จันทกุล Miss Sukunya Chantakul. (อาจารย์ที่ปรึกษา) คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร Faculty of Home Economics Technology Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

** นายภูมินทร์ บุตรยะรี Mr.Phumin Butyaree.

*** นายกฤษณพงศ์ บรรณการณ Mr.Kritsanaphong Bannakan.

นักศึกษาหลักสูตรปริญญา คหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ Bachelor of Home Economics, Home Economics Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

ผลการวิจัยพบว่า (๑) ผลการศึกษาการประดิษฐ์ตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุจากไม้โมกมัน ผู้เชี่ยวชาญได้คัดเลือก ลายเครือเถาใบเทศ โดยกระบวนการประดิษฐ์ประกอบด้วยการทำหน้าตาลปัตร ตาลปัตร นมตาลปัตร ยอดตาลปัตร การประกอบชิ้นส่วน และการเคลือบเงา พร้อมทั้งมีการตกแต่งเพิ่มเติมด้วยแผ่นทองเหลืองที่ด้ามพัดและยอดพัดเพื่อเพิ่มมูลค่าของชิ้นงาน และ (๒) ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความพึงพอใจ ๕ ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ๑) ด้านคุณค่า (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๓) ๒) ด้านสถานที่จัดจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๔) ๓) ด้านประโยชน์ใช้สอย (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๒) ๔) ด้านราคา (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๒) และ ๕) ด้านการออกแบบ (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๙)

คำสำคัญ: ประดิษฐ์ตาลปัตร; เทคนิคการฉลุ; ไม้โมกมัน

Abstract

This research aimed to (1) study the fabrication of Talipot fan from Mokman wood using a stencil technique, and (2) assess the satisfaction of the target group regarding the Talipot fan made from Mokman wood using the stencil technique. The study utilized a combination of practical operation and a quantitative survey. The sample was divided into two groups: 5 experts, and 50 individuals from the target group seeking Talipot fan in the Sao Chingcha area, comprising both the general public and Buddhist monks. The research instruments consisted of an expert opinion questionnaire and a satisfaction survey questionnaire. Data were analyzed using qualitative data analysis alongside descriptive statistics, specifically frequency, percentage, and mean.

The findings revealed that: (1) For the fabrication of Talipot fan from Mokman wood using the stencil technique, the experts selected the first sketch design, which is the Krua Thao Bai Thet pattern. The fabrication process involved creating the fan face, handle, central core (Nom Pat), and finial (Yot Pat), followed by part assembly and lacquer coating. Furthermore, the handle and finial were additionally decorated with brass plates to enhance the value and the refinement of the workpiece. (2) The target group's satisfaction with the Talipot fan made from Mokman wood using the stencil technique was at the highest level overall. The satisfaction levels across five dimensions, ranked in descending order by mean score, were as follows: 1) Value aspect (Mean =

4.63), 2) Distribution channel aspect (Mean = 4.54), 3) Utility aspect (Mean = 4.52), 4) Price aspect (Mean = 4.42), and 5) Design aspect (Mean = 4.39).

Keywords: Fabrication of Talipot fan; Stencil technique; Mokman wood

บทนำ

“...ครั้งนั้นแล ท่านพระมหากัสสปะได้เผด็จว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ข้าพเจ้าจะขอถามวินัยะพระอุบาลี แม้ท่านพระอุบาลีก็ได้เผด็จว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ข้าพเจ้าอันท่านพระมหากัสสปะถามวินัยแล้วจะตอบ ครั้นท่านพระอุบาลีสมมติตนอย่างนี้แล้ว ลุกจากอาสนะ ห่มจีวรเฉวียงบ่าข้างหนึ่ง นมัสการภิกษุชั้นพระเถระแล้ว นั่งบนธรรมาสน์จับพัดงา

ลำดับนั้นพระมหากัสสปเถระ นั่งบนเถราสน์ พระอานนทได้เผด็จว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ข้าพเจ้าอันท่านพระมหากัสสปะถามพระธรรมแล้วจะตอบ ครั้งนั้นแล ท่านพระอานนทลุกจากอาสนะ ห่มจีวรเฉวียงบ่าข้างหนึ่ง นมัสการภิกษุชั้นพระเถระทั้งหลายแล้ว นั่งบนธรรมาสน์จับพัดงา....”

ในอรรถกถา ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในคราวปฐมสังคายนา^๑ ที่พูดถึงการใช้พัดหรือ ตาลปัตรในทางพระพุทธศาสนา ที่มีได้จำกัดอยู่เพียงประโยชน์ใช้สอยในการพัดวีเพื่อคลายความร้อน หากแต่เป็นสัญลักษณ์แห่งความเคารพต่อพระธรรมตลอดจนเป็นเครื่องประกอบสมณศักดิ์อันทรงเกียรติ เดิมทีในสมัยพุทธกาลมีการนำใบตาลมาทำเป็นพัดเพื่อโบกกลม ก่อนจะนำติดตัวในเวลาแสดงธรรมเพื่อเป็นเครื่องเสริมความสำรวมและระงับอกัปภิกิริยา การระบุถึง พัดงาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าศิลปวัตถุชิ้นนี้ได้รับการยกระดับคุณค่าผ่านการเลือกใช้วัสดุชั้นสูงมาแต่อดีตกาล บริบทของสังคมไทยโดยเฉพาะในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์^๒ ตาลปัตรได้รับการพัฒนาลวดลายและวัสดุอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นงานประณีตศิลป์ชั้นสูง สะท้อนถึงความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่ร่วมกันสร้างสรรค์สมณบริวารอย่างวิจิตรบรรจง สุชีรา ผ่องใส^๓ การออกแบบตาลปัตรในยุคหลังมีการบูรณาการลวดลายพรรณพฤกษาและโครงสร้างศิลปะไทยเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นลวดลายที่อิงโครงสร้าง

^๑ ที.สี.อ. (ไทย) ๑/๘๕ ; มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย สมัยคณาจารย์ สลักขันธวรรค, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๒ Boonpracha, J. Arts and culture as creative learning of students through cultural product design, *Creativity Studies*, Vol 15 No.2 (2022) : 364–375.

^๓ สุชีรา ผ่องใส, “การศึกษาวิเคราะห์ตาลปัตรสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร”, *ปริญญา นิพนธ์สาขาศิลปศึกษา*, (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐).

ตามธรรมชาติ การจัดวางโครงสร้างลายต่อเนื่อง หรือโครงสร้างลายแผง ล้วนต้องอาศัยวัสดุที่มีความคงทนประกอบกับฝีมือช่างผู้ชำนาญการในการถ่ายทอดจินตนาการลงบนชิ้นงาน เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้อย่างสมศักดิ์ศรี^๕

ปัจจุบันการสร้างสรรคตาลปัตรด้วยวัสดุชั้นสูงดังเช่นอดีตประสบกับข้อจำกัดหลายประการ การใช้วัสดุประเภทช่างถือเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมด้วยเหตุผลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและข้อกำหนดทางกฎหมาย ขณะเดียวกันวัสดุทดแทนตามท้องตลาดมักผลิตจากพลาสติกหรือผ้าสังเคราะห์ด้วยกระบวนการอุตสาหกรรมที่เน้นปริมาณ ส่งผลให้คุณค่าทางสุนทรียภาพตามขนบช่างสิบหมู่ถูกลดทอนลง แม้จะมีการนำไม้เนื้อแข็งมาแกะสลักทดแทน แต่ปัญหาหลักที่พบคือไม้ส่วนใหญ่มีเนื้อหยาบ แดกหักง่าย หรือมีสีสนิมที่ไม่เอื้อต่อการขับเน้นลวดลายให้มีความโดดเด่น ทำให้การสร้างงานศิลปะที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนเผชิญกับอุปสรรคทางด้านวัสดุศาสตร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากปัญหาดังกล่าว การหันกลับมาประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีศักยภาพสูงอย่าง ไม้โมกมัน (*Wrightia arborea*) จึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทยอย่างยิ่ง เนื่องจากคุณสมบัติทางกายภาพของไม้โมกมันมีลักษณะเนื้อละเอียด เหนียว และมีสีขาวนวลตา เอื้อต่อการนำมาแปรรูปในงานหัตถกรรมที่ต้องการความประณีต งดงาม ภูมิปัญญาช่างแกะสลักและลวดลาย รัชธรรม^๖ เมื่อนำมาผสานเข้ากับเทคนิค การฉลุจะช่วยให้พื้นที่ที่ให้การจัดระเบียบโครงสร้างลวดลายที่ซับซ้อนได้อย่างสมบูรณ์แบบ เทคนิคนี้ไม่เพียงช่วยลดน้ำหนักของตัวไม้ แต่ยังช่วยสร้างมิติของแสงเงาที่งดงาม ทำให้ตาลปัตรมีความร่วมสมัย ทว่ายังคงไว้ซึ่งกลิ่นอายแห่งพุทธศิลป์ดั้งเดิม

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำไม้โมกมันมาสร้างสรรค์เป็นตาลปัตรผ่านกระบวนการฉลุลาย เพื่อยกระดับคุณค่าของวัสดุธรรมชาติ การประยุกต์ใช้ หลักไตรสิกขาและแนวคิดจิตสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (MSMW Model) มาปฏิบัติจริงในทิศทางของ พชรวิทย์ ทองประยูร โดยสะท้อนผ่านพฤติกรรมทางศีลธรรม (Moral Behavior) ที่ไม่เบียดเบียนชีวิตสัตว์และลดการพึ่งพาพลาสติก มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ในการเลือกใช้วัสดุหมุนเวียนที่เป็นมิตรต่อระบบนิเวศ และขับเคลื่อนด้วย ปัญญา (Wisdom) ในการพัฒนานวัตกรรมการออกแบบพุทธศิลป์ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการหวงแหนคุณค่าทางวัฒนธรรมและชาติให้แก่มุมชน อันจะเป็นแนวทางและบรรทัดฐานสำคัญในการพัฒนางานออกแบบพุทธศิลป์เชิงนิเวศที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน^๖

^๕ ชนิสา นาคน้อย, “พระศรีอารียเถาตาลปัตร: ที่มาและรูปแบบ จากหลักฐานงานประติมากรรมสมัยรัตนโกสินทร์”, วารสารไทยคดีศึกษา, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๓) : ๓๖-๗๐.

^๖ กรณ์ กรภัทร์ชัยกุล และลัดดาวัลย์ รัชธรรม, “การขยายพันธุ์โมกมัน [*Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.] ในหลอดทดลอง”, วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) (๒๕๕๘) : ๘๓๓-๘๔๕.

^๖ พชรวิทย์ ทองประยูร, “การบูรณาการไตรสิกขาและแนวคิดจิตสาธารณะเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม”, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๘) : ๑๘๕-๑๘๙.

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการประดิษฐ์ตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุลายจากไม้โมกมัน
๒. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย

วิธีการศึกษา

๑. วิธีดำเนินการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการประดิษฐ์ตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุลายจากไม้โมกมัน

๑.๑ แหล่งข้อมูล การวิจัยในระยนี้เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและประดิษฐ์ แหล่งข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับตาลปัตร ข้อมูลเกี่ยวกับไม้โมกมัน ข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายขนมปังขิง เช่น ลายแนวตั้ง และลายเชิงชาย ข้อมูลเกี่ยวกับการฉลุลาย และข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบ

๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ๑) ผู้วิจัย ในฐานะเครื่องมือหลัก ในการออกแบบร่างผลิตภัณฑ์ตาลปัตรจำนวน ๓ รูปแบบ และทำการประดิษฐ์ขึ้นงานจริงผ่านการปฏิบัติการ

๒) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นเครื่องมือเพื่อสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบตาลปัตร โดยมีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ช่างฝีมือประดิษฐ์ตาลปัตร ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ เจ้าของกิจการร้านสังฆภัณฑ์ และผู้ใช้ตาลปัตร (พระภิกษุ)

๑.๓ วิธีการรวบรวมข้อมูล

- ๑) การรวบรวมข้อมูลเอกสารและการออกแบบ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและดำเนินการออกแบบภาพร่างตาลปัตรจำนวน ๓ รูปแบบ ดังตารางที่ ๑

		
ภาพร่างความคิดแบบที่ ๑ ลายเครือเถาใบเทศ	ภาพร่างความคิดแบบที่ ๒ ลายทิวลิปคู่	ภาพร่างความคิดแบบที่ ๓ ลายลูกน้ำ

ตารางที่ ๑ ภาพร่างความคิดแบบลายตาลปัตร

๒) การรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ นำแบบร่างผลิตภัณฑ์และแบบสอบถาม ไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน เพื่อคัดเลือกรูปแบบ ลายฉลุ สารเคลือบ การตกแต่ง และบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด

๓) การปฏิบัติการสร้างสรรค์ นำรูปแบบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการประดิษฐ์จริงตามขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมหน้าพืดและฉลุลายซีพัตด้วยเลื่อยฉลุ การกลึงด้ามพืด การแกะสลักนมพืด การกลึงยอดพืด และขั้นตอนการประกอบตาลปัตรพร้อมเคลือบแล็กเกอร์

๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน เพื่อสรุปรูปแบบการประดิษฐ์ รวมถึงข้อเสนอแนะในการใช้สารเคลือบเพื่อกันเชื้อรา และการตกแต่งด้วยแผ่นทองเหลือง

๒) การวิเคราะห์ผ่านการปฏิบัติงานออกแบบ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของชิ้นงานตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคฉลุลายเมื่อประกอบเสร็จสมบูรณ์ และการประเมินศึกษาต้นทุนในการประดิษฐ์เพื่อกำหนดราคาจำหน่าย

๒. วิธีดำเนินการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย

๒.๑ แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยระยะนี้คือ กลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการใช้ตาลปัตรย่านเสาชิงช้า รวมจำนวนทั้งสิ้น ๕๐ คน ประกอบด้วย บุคคลทั่วไป จำนวน ๔๐ คน และพระภิกษุ จำนวน ๑๐ รูป

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจความพึงพอใจ เป็นเครื่องมือเชิงปริมาณที่สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น ๓ ตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ด้านคุณค่า และด้านราคา ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๓ วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลิตภัณฑ์ตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลายที่สร้างเสร็จแล้ว ไปจัดแสดงและให้กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๕๐ คน พิจารณาทดลองใช้งานจริง พร้อมทั้งแจกแบบสำรวจความพึงพอใจให้ประเมิน จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลกลับมาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์

๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

๒) การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภค นำข้อมูลจากมาตราส่วนประมาณค่าทั้ง ๕ ด้าน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย เพื่อสรุปผลระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ตาลปัตร

ผลการศึกษา

๑. ผลการศึกษาการประดิษฐ์ตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุลายจากไม้โมกมัน

๑.๑ ผลการคัดเลือกภาพร่างความคิดแบบ ผลจากการวิเคราะห์ สรุปผลและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเลือกรูปแบบภาพร่างความคิดแบบ พบว่า ลวดลายที่ใช้ฉลุนำพัตผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเลือก ภาพร่างความคิดแบบที่ ๑ ลายเครือเถาใบเทศโดยให้เหตุผลว่าเป็นลวดลายที่สวยงาม มีความสมดุล และความโปร่ง เหมาะสมที่จะนำมาฉลุลาย และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ระบุว่าควรใช้สารเคลือบชิ้นงานเพื่อความทนทานในการใช้งาน การตกแต่งตาลปัตรด้วยวัสดุอื่นควรมีการตกแต่งด้วยวัสดุอื่น เช่น ด้ามพัตและยอดพัตควรตกแต่งด้วยแผ่นทองเหลืองเช่นเดียวกับขอบของพัต เพื่อเก็บความเรียบร้อยของชิ้นงาน และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับตาลปัตรบรรจุภัณฑ์ควรมีบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากไม้หรือผ้า เพื่อป้องกันตาลปัตรไม่ให้เกิดความเสียหาย

๑.๒ การประดิษฐ์ต้นแบบตาลปัตรด้วยเทคนิคการฉลุลายจากไม้โมกมัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ การทำหน้าตาลปัตร ด้ามตาลปัตร นมตาลปัตร ยอดตาลปัตร การประกอบ และการเคลือบเงา

๑) การประดิษฐ์หน้าพัด วาดแบบซี่พัดลงในกระดาษกราฟให้ได้ขนาดเท่าจริง นำไม้ไปเข้าเครื่องเลื่อยให้มีความหนา ๒ มิลลิเมตร จากนั้นนำแบบซี่พัดที่ตัดไว้มาติดกับไม้ ใช้สว่านเจาะรู แล้วสอดใบเลื่อยเข้าไปในรูที่เจาะไว้ ทำการฉลุลายตามแบบ ซึ่งในที่นี้คือลายเครือเถาใบเทศ และนำซี่พัดแต่ละซี่มาเรียงซ้อนกันตามแบบ แล้วยึดติดด้วยกาวสำหรับติดไม้

๒) การประดิษฐ์ด้ามพัด นำท่อนไม้โมกมันยาว ๑๐๐ เซนติเมตร เข้าเครื่องกลึง โดยเริ่มกลึงจากตรงกลางไปยังหัวและท้ายให้ได้ขนาด ๘๐ เซนติเมตร นำด้ามที่กลึงเสร็จไปแกะสลักลายที่ออกแบบไว้ เช่น แกะสลักลายเม็ดมะยมที่ปลายด้าม ลายกลีบบัวในส่วนของคอพัด

๓) การประดิษฐ์นมพัด พิมพ์แบบนมพัดมาปะติดกับไม้โมกมันด้วยกาวลาเท็กซ์ แล้วทำการแกะสลักตามลวดลาย ตัดไม้หนูนขึ้นมาอีกชิ้น นำทั้งสองชิ้นมาประกอบกัน แล้วติดเข้ากับตาลปัตรทั้งสองด้านด้วยกาวสำหรับติดไม้ และนำนมพัดที่แกะเสร็จแล้วมาติดกับซี่หน้าพัดที่เรียงไว้ โดยจัดวางให้อยู่ตรงกึ่งกลาง

๔) การประดิษฐ์ยอดพัด (ดอกพัด) นำไม้โมกมันยาว ๓๐ เซนติเมตร เข้าเครื่องกลึงตามแบบ จากนั้นแกะสลักลวดลายลูกแก้วตามที่ได้ออกแบบไว้

๕) การประกอบตาลปัตรและการเคลือบ นำใบพัดที่เรียงและติดกาวไว้มาประกอบให้เป็นรูปพัดหน้านาง แล้วทาการให้ยึดติดกัน นำยอดพัดและด้ามพัดมาเข้าลิ้มติดกับตัวหน้าพัด นำลวดทองเหลืองมาดัดโค้งตามขอบของพัด และเจาะรูเพื่อยึดลวด และขั้นตอนสุดท้ายคือ นำตาลปัตรที่ประกอบเสร็จสมบูรณ์แล้วไปทาเคลือบด้วยแล็กเกอร์เพื่อความสวยงามและคงทน ผลงานดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ ตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุ

๒. ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตลาดปตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย

๒.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ / เดือน โดยแสดงค่าความถี่และค่าร้อยละ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕๐ คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ ๕๐ มีช่วงอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๒ การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ ๗๔ อาชีพพนักงาน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๕๒ รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๐

๒.๒ ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ตลาดปตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านสถานที่จำหน่าย ด้านคุณค่าและด้านราคาดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตลาดปตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบ							
๑. วัสดุที่นำมาใช้มีความแปลกใหม่	๒๔	๒๑	๕	-	-	๔.๓๘	มากที่สุด
๒. มีการนำวัสดุมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม	๒๐	๒๘	๒	-	-	๔.๓๔	มากที่สุด
๓. สีสันทาสวยงาม	๒๔	๒๔	๒	-	-	๔.๔๔	มากที่สุด
๔. ความทนทานและความแข็งแรง	๒๗	๒๐	๓	-	-	๔.๔๒	มากที่สุด
รวม						๔.๓๙	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ใช้สอย							
๑. ใช้เป็นพัตที่ระลึกในงานพิธีต่าง ๆ	๒๗	๒๒	๑	-	-	๔.๕๒	มากที่สุด
๒. ใช้ถวายเป็นพุทธบูชา	๒๖	๒๓	๑	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๓. ใช้เป็นเครื่องอัฐบริวารในงานอุปสมบท	๒๙	๑๘	๒	-	-	๔.๕๔	มากที่สุด
รวม						๔.๕๒	มากที่สุด
ด้านสถานที่จัดจำหน่าย							
๑. ร้านขายสังฆภัณฑ์	๓๑	๑๙	-	-	-	๔.๖๒	มากที่สุด
๒. ศูนย์จัดแสดงสินค้า	๒๙	๒๐	๑	-	-	๔.๕๖	มากที่สุด
๓. ตลาดนัดสวนจตุจักร	๒๔	๒๔	๒	-	-	๔.๔๔	มากที่สุด
รวม						๔.๕๔	มากที่สุด

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ด้านคุณค่า							
๑. เพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย	๓๔	๑๖	-	-	-	๔.๖๘	มากที่สุด
๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ไม้โมกมัน	๓๐	๑๙	๑	-	-	๔.๕๘	มากที่สุด
รวม						๔.๖๓	มากที่สุด
ด้านราคา							
๑. ๔๕,๐๐๐ บาท	๒๐	๒๘	๒	-	-	๔.๓๔	มากที่สุด
๒. ๕๐,๐๐๐ บาท	๒๙	๑๘	๒	-	-	๔.๕๔	มากที่สุด
๓. ๕๕,๐๐๐ บาท	๒๔	๒๑	๕	-	-	๔.๓๘	มากที่สุด
รวม						๔.๔๒	มากที่สุด

จากตารางที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุ พบว่า สามารถสรุปผลแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

ด้านการออกแบบ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ สีสนและความสวยงาม มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๔ รองลงไปคือ ความทนทานและความแข็งแรง มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๒ วัสดุที่นำมาใช้มีความแปลกใหม่ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ และ คือ มีการนำวัสดุมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๔ ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ใช้สอย ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ใช้เป็นเครื่องอัฐบริวารในงานอุปสมบท มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๔ รองลงไปคือ ใช้เป็นพัดที่ระลึกในงานพิธีต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ และคือ ใช้ถวายเป็นพุทธบูชา มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ตามลำดับ

ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ร้านขายสังฆภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๒ รองลงไปคือ ศูนย์จัดแสดงสินค้า มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๖ และ คือ ตลาดนัดสวนจตุจักร มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๔ ตามลำดับ

ด้านคุณค่า ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ เพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๘ และรองลงไป คือ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับไม้โมกมัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๘ ตามลำดับ

ด้านราคา ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ๕๐,๐๐๐ บาท มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๔ รองลงไปคือ ๕๕,๐๐๐ บาท มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ และ คือ ๔๕,๐๐๐ บาท มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๔ ตามลำดับ

จากการศึกษาค้นคว้าและดำเนินการประดิษฐ์ตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุ ผู้ศึกษาโครงการพิเศษได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน ๕๐ ชุด โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบด้วยความเรียง ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้/เดือน พบว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕๐ คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ ๒๐-๓๐ ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

ตอนที่ ๒ มีคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการประดิษฐ์มีดตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลายลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วน (Rating scale) แบ่งเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านสถานที่จำหน่าย ด้านคุณค่า และด้านราคาพบว่าความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในด้านการออกแบบ สีสันและความสวยงาม มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๔ ด้านประโยชน์ใช้สอย ใช้ในงานเครื่องอัฐบริวารในอุปสมบท มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๔ ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ร้านขายสังฆภัณฑ์ มีความพึงพอใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๒ ด้านคุณค่า เพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๘ ด้านราคา ๕๐,๐๐๐ บาท มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๔

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาโครงการพิเศษ เรื่อง ตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑. การศึกษากระบวนการประดิษฐ์และรูปแบบตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุลาย

จากการศึกษารูปแบบโดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าลวดลายเครือเถาใบเทศมีความเหมาะสมที่สุดในการนำมาฉลุนำพาด เนื่องจากมีโครงสร้างลวดลายที่สวยงาม มีความสมดุล และมีความโปร่งที่พอดีต่อการลงเทคนิคฉลุลาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชีรา ผ่องใส^๗ ที่ระบุว่าตาลปัตรในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีการพัฒนาลวดลายอย่างวิจิตรบรรจงเพื่อสะท้อนความศรัทธา โดยเฉพาะการจัดวางโครงสร้างลายที่ต้องอาศัยความประณีตสูง นอกจากนี้ การเลือกใช้ไม้โมกมันเป็นวัสดุหลักยังสอดคล้องกับคุณสมบัติทางกายภาพของไม้ที่มีเนื้อละเอียด เหนียว และมีสีขาวนวลตา ซึ่ง กรมกรภัทร์ชัยกุล และลัดดาวัลย์ รัชธรรม^๘ ได้ยืนยันว่าไม้โมกมันเป็นไม้ที่มีศักยภาพสูงในการนำมาแปรรูป

^๗ สุชีรา ผ่องใส, “การศึกษาวิเคราะห์ตาลปัตรสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร”, **ปริญญาานิพนธ์สาขาวิชาศิลปศึกษา**, (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐).

^๘ กรมกรภัทร์ชัยกุล และลัดดาวัลย์ รัชธรรม, “การขยายพันธุ์โมกมัน [*Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.] ในหลอดทดลอง”, **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**, ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) (๒๕๕๘): ๘๓๓-๘๔๕.

เป็นงานหัตถกรรมที่ต้องการความละเอียดอ่อน การใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างไม้โมกมันมาสร้างสรรค์เป็นสมณบริวารเพื่อทดแทนวัสดุสังเคราะห์ หรือวัสดุที่เปื่อยเป็นสัตว์ (เช่น งาม้าง) ยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงพุทธ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๕ ว่าด้วยการปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศบนบก

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ให้มีการตกแต่งด้ามพัดและยอดพัดด้วยแผ่นทองเหลือง เพื่อเพิ่มมูลค่าและการเก็บความเรียบร้อยของชิ้นงานนั้น สอดคล้องกับรูปแบบตาลปัตรประณีตศิลป์ในอดีต ดังที่ปรากฏในหลักฐานการสร้างตาลปัตรถวายพระในโอกาสสำคัญซึ่งมักมีการใช้วัสดุที่มีค่าประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อยกระดับจากเครื่องบริวารทั่วไปให้กลายเป็นศิลปวัตถุที่ทรงคุณค่า ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับหลักการออกแบบโครงสร้างลวดลาย ที่ลายเครือเถาใบเทศมีจังหวะของช่องไฟ โปร่งบาง กระจายตัวสม่ำเสมอ ช่วยสร้างความสมดุล นำสายตาให้กลมกลืนไปกับกรอบทรงโค้งของพัดหน้านาง ลดความทึบตันและน้ำหนักของไม้โมกมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นการลดการใช้ทรัพยากรไม้ที่เกินความจำเป็น ซึ่งสะท้อนถึงการออกแบบที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

๒. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อตาลปัตรจากไม้โมกมันด้วยเทคนิคการฉลุ จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจทั้ง ๕ ด้าน พบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๒.๑ ด้านคุณค่าและการออกแบบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๘) และพึงพอใจในสีสนธรรมชาติของไม้โมกมัน (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๔) ผลข้อนี้ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงคุณค่าของตาลปัตรในฐานะสัญลักษณ์แห่งความเคารพต่อพระธรรมและเครื่องประกอบสมณศักดิ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิสา นาคน้อย^๙ กล่าวถึงตาลปัตรว่าเป็นศิลปวัตถุที่สะท้อนคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง การนำวัสดุธรรมชาติที่มีสีน้ำตาลอ่อนนวลตามาใช้แทนวัสดุสังเคราะห์ จึงเป็นการเพิ่มสุนทรียภาพและสร้างความรู้สึกลึกซึ้งใหม่ที่ยังคงไว้ซึ่งความสง่างามตามขนบธรรมเนียมเดิม

๒.๒ ด้านประโยชน์ใช้สอยและราคา กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ใช้สอย (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๔) โดยเฉพาะในความสวยงามแปลกใหม่ของลายฉลุ ส่วนในด้านราคา พบว่าราคาสูงถึง ๕๐,๐๐๐ บาท ได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๔) เหตุผลสำคัญมาจากกระบวนการผลิตที่มีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการประดิษฐ์ยาวนาน อีกทั้งไม้โมกมันเป็นวัสดุที่มีราคาสูงในท้องถิ่น การที่ผู้บริโภคยอมรับราคาดังกล่าวอภิปราชได้ว่า ผู้ซื้อไม่ได้มองเพียงแค่ประโยชน์ในการใช้งานเชิงรูปธรรม (พัสดุ) แต่เป็นการมองเห็น คุณค่าจากการทำงานมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการนำ

^๙ ชนิสา นาคน้อย, “พระศรีอารียเถิดตาลปัตร: ที่มาและรูปแบบ จากหลักฐานงานประติมากรรมสมัยรัตนโกสินทร์”, วารสารไทยคดีศึกษา, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๓) : ๓๖-๗๐.

ภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในงานพุทธศิลป์ ชมจันทร์ ดาวเดือน^{๑๐} นอกจากนี้ ยังสะท้อนถึงมิติทางเศรษฐกิจของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่กลุ่มเป้าหมายพร้อมสนับสนุนงานหัตถกรรมที่ผลิตอย่างรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๓ ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ความพึงพอใจในร้านขายสังฆภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย ๔.๖๒) สะท้อนถึงพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่ยังคงยึดติดกับแหล่งรวมสินค้าเฉพาะทางทางศาสนา ซึ่งเป็นช่องทางที่สร้างความเชื่อมั่นได้ดีที่สุดในการเลือกซื้อสมณบริหารเพื่อนำไปถวายแด่พระสงฆ์ในอีกมุมมองหนึ่ง ร้านสังฆภัณฑ์และวัดถือเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน การกระจายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมผ่านช่องทางนี้ จึงเป็นการสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้แสดงบทบาทผู้นำทางจิตวิญญาณในการเป็นแบบอย่างและปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่พุทธศาสนิกชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากปัญหาที่พบ

๑. ควรนำไปอบแห้งก่อนนำมาทำชิ้นงาน เพราะถ้าไม่มีความชื้น เวลาแห้งจะทำให้เกิดการแตกหักได้ และ ๒ ควรตกแต่งตาลปัตรด้วยวัสดุอื่น ๆ เช่น ตกแต่งด้ามพัด นมพัด และยอดพัดด้วยการใช้ลวดทองเหลืองมาตกแต่ง เพื่อเพิ่มมูลค่า และความสวยงาม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

๑. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรประดิษฐ์เป็นคลุมไตรเพราะไม้โมกมันสามารถนำไปฉลุลายหรือแกะเป็นลวดลายของตาข่ายดอกไม้สดได้ หรือนำไม้โมกมันมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่ เช่น กล่องใส่เครื่องประดับ และบ้านตุ๊กตาเป็นต้น และ ๒ ควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อป้องกัน และดูแลรักษาไม่ให้ตาลปัตร เกิดความเสียหายระหว่างการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กรณัฏฐ์ชัยกุล และลัดดาวัลย์ รัชธรรม. “การขยายพันธุ์โมกมัน [Wrightia arborea (Dennst.) Mabb.] ในหลอดทดลอง”. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) (๒๕๕๘) : ๘๓๓-๘๔๕

ชนิสานาคน้อย. “พระศรีอารียเถอดตาลปัตร: ที่มาและรูปแบบ จากหลักฐานงานประติมากรรมสมัยรัตนโกสินทร์”. วารสารไทยคดีศึกษา. ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๓) : ๓๖-๗๐.

^{๑๐} ชมจันทร์ ดาวเดือน, “ผลของการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากหัตถกรรมไม้แกะสลักตามคติความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคลของคนไทย”, วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๑) : ๑๗๗-๑๘๘.

ชมจันทร์ ดาวเดือน. “ผลของการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากหัตถกรรมไม้แกะสลัก ตามคติความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคลของคนไทย”. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม.

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๑) : ๑๗๗-๑๘๘

พชรวิทย์ ทองประยูร. “การบูรณาการไตรสิกขาและแนวคิดจิตสาธารณะเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม”.

วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาริชาการ. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๘) : ๑๘๕-๑๘๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สุ่มงคลวิลาสสินี สลักขันธวรรค. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

สุชีรา ผ่องใส. “การศึกษาวิเคราะห์ตาลปัตรสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร”.

ปริญญาานิพนธ์สาขาวิชาศิลปศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐

อภิรมย์ สีดาคำ ประเสริฐ ปอนถิ่น และนพดณ ปัญญาวิรัตน์. “การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยพระสงฆ์บนพื้นที่สูงเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนตามเป้าหมาย SDGs”. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาริชาการ.

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๘) : ๙๔-๑๐๙

Boonpracha, J. Arts and culture as creative learning of students through cultural product design. *Creativity Studies*, Vol.15 No.2 (2022) : 364–375.